

Samen leren van formatief evalueren

Aanpak om professionalisering binnen scholen gezamenlijk vorm te geven

Tekst: Pieter Gerrits
SLO, september 2021

Inleiding

Formatief evalueren staat bij veel scholen op de agenda. Leraren delen daarbij graag hun kennis, ontwikkelde lessen en ervaringen. Zowel binnen als tussen scholen. In deze beschrijving lees je hoe je effectief en efficiënt uitwisseling binnen jouw team of schooloverstijgend kunt organiseren. Korte (online) impulsbijeenkomsten worden gevolgd door een praktijkopdracht in eigen klas en gezamenlijke uitwisselmomenten. Hieronder lees je meer over de opzet en [hier](#) vind je een concrete uitwerking van de professionaliseringsaanpak rondom het werken met exit cards.

Vorbereiding

Stel een voorbereidingsgroep in van drie of vier personen die gedurende het schooljaar de bijeenkomsten en opdrachten voorbereiden.

- Ze plannen in het jaarschema de data voor de cycli van bijeenkomsten en praktijkopdrachten.
- Ze verzamelen interessante, inhoudelijke onderwerpen. Hiervoor kunnen leervragen, thema's en onderwerpen bij collega's worden opgehaald.
- Ze benutten hun netwerk en benaderen interessante sprekers en bereiden de bijeenkomst met hen voor.
- Ze gaan na in hoeverre de kennis van de inhoudelijke onderwerpen binnen het werkgroepje, het schoolteam of elders aanwezig en inzetbaar is.
- Schooloverstijgend: ze houden contact met de betrokken scholen en weten welke ontwikkelingen en vragen op de scholen centraal staan.

Uitvoering

Elke professionaliseringscyclus bestaat uit drie onderdelen: een (online) impulsbijeenkomst, een praktijkopdracht en een uitwisselbijeenkomst.

- Tijdens de (online) impulsbijeenkomst van een uur wordt een afgebakend inhoudelijk thema toegelicht en onderbouwd inclusief praktische voorbeelden. Denk aan thema's rond formatief evalueren, zoals 'het organiseren van peer feedback', 'werken met exit cards' en 'fase 1 van de FE-cyclus in de praktijk'. Ook kunnen de thema's meer afgestemd zijn op bouw, leerling en leerinhouden: 'formatief evalueren bij het jonge kind' en 'aan de slag met succescriteria bij technisch lezen'. De bijeenkomst eindigt met een praktische opdracht.

- In hun eigen klas gaan leraren vervolgens aan de slag met de praktische opdracht. Ze proberen uit gedurende een vastgestelde periode, verzamelen uitwerkingen en voorbeelden (foto's, formats, filmpjes) en sturen deze naar de voorbereidingsgroep.
- Tijdens een (online) uitwisselbijeenkomst delen de deelnemers plenair een aantal voorbeelden, die zijn geselecteerd door de voorbereidingsgroep en afgestemd met de betreffende collega's. Daarna gaan deelnemers in kleine groepjes uiteen en delen hun successen en belemmeringen. Ze reflecteren op de meerwaarde van de aanpak voor leerlingen en voor hun eigen aanpak en leskwaliteit. Reacties en opmerkingen leiden vaak weer tot een vraag naar een verdiepend onderwerp voor een volgende cyclus.

Tips

- Zorg voor afgebakende inhoudelijke onderwerpen, die gekoppeld zijn aan de cyclus van formatief evalueren (Gulikers & Baartman, 2017).
- Zorg tijdens de impulsbijeenkomst voor concrete, vakspecifieke voorbeelden geschikt voor verschillende doelgroepen/leerjaren.
- Zorg voor routine in aanpak en frequentie van de professionaliseringscyclus. Denk aan vier cycli per jaar.
- Specifiek voor po:
 - De cycli kunnen op thema specifiek worden uitgesplitst voor collega's onder-, midden- en bovenbouw of zelfs per leerjaar.
 - De cycli kunnen zich richten op een bepaald vakgebied of domein binnen het vakgebied, zoals rekenen of lezen.
- Specifiek voor vo:
 - De cycli kunnen vakspecifiek, leergebiedspecifiek of vakoverstijgend worden opgezet. Er kunnen binnen de school en tussen scholen dus meerdere cycli met meerdere voorbereidingsgroepen worden georganiseerd.
 - Beperk je tot concrete lessen, aanpakken en leeractiviteiten. Voorkom dat een te groot, complex en omvattend centraal staat.
- De bijeenkomsten kunnen zowel fysiek als online worden georganiseerd.